

Miljöförbundets uppdrag och skattefinansiering

Sammanfattning

Varje kommun i Sverige måste enligt lag ha en miljönämnd och ett miljökontor/miljöförvaltning.

En miljöförvaltning har ansvar för myndighetsutövningen inom miljö- och hälsoskyddsområdet, livsmedelskontrollen och eventuellt andra områden som kommunerna bestämmer.

Alla ska kunna kontakta en miljöförvaltning för att ställa frågor (miljöförbundet får många frågor), få råd och vägledning om myndighetsutövningen. Kontakten kan ske via brev, e-post och telefon. Miljöförvaltningen ska också kunna ta emot besökare. Att kontakta miljöförvaltningen för råd och vägledning är en service som ska vara gratis. Alla har också rätt att begära ut handlingar som man vill läsa. Handläggning av ärenden, oavsett om det rör tillsyn eller en anmälan/ansökan, ska ske rättssäkert och följa förvaltningslagen. Alla handlingar ska också hållas ordnade och det ska finnas ett arkiv.

Utöver de grundläggande uppgifterna ovan, ska en miljöförvaltning på eget initiativ och på förekommen anledning utföra tillsyn och utöva kontroll. Förvaltningen ska också handlägga de ansökningar och anmälningar som lämnas in. Miljöförvaltningen bör också arbeta förebyggande genom rådgivning och vägledning.

Miljöförbundet ska uppfylla det basala tillsynsuppdraget inom sina utpekade myndighetsområden, både det som kan avgiftsfinansieras och det som inte går att avgiftsfinansiera (skattefinansierat), både planerad och händelsestyrd tillsyn ingår.

Det finns även övrig skattefinansierad tid som läggs på olika former av tillsyn eller uppgifter. Här är en viss del av samsynen och jobba brottsförebyggande viktiga uppdrag. Det kan även handla om att arbeta förebyggande på andra sätt och till exempel delta på lots eller plan- eller byggmöten i kommunerna samt näringslivsträffar mm. Att besvara kommunala remisser skulle också kunna räknas hit.

Medlemsbidraget betalar för kommunernas skyldigheter att ha en miljönämnd (Direktion) och en revision samt erbjuda grundservice och göra tillsyn och andra uppgifter som inte kan avgiftsfinansieras

I Kolada finns jämförelse av den kommunala nettokostnaden för myndighetsutövningen inom miljö-, hälsoskydds- och livsmedelsområdet per kommuninvånare. Medlemskommunernas kostnader för myndighetsutövningen är ovanligt låga, i jämförelse med andra kommuner med jämförbar storlek.

Miljöförbundets uppdrag och skattefinansiering!

Varje kommun i Sverige måste enligt lag ha en miljönämnd och ett miljökontor/miljöförvaltning. Samtidigt behöver inte varje kommun ha ett eget miljökontor, utan flera kommuner kan jobba tillsammans i till exempel ett miljöförbund.

En miljöförvaltning har ansvar för myndighetsutövningen inom miljö- och hälsoskyddsområdet, livsmedelskontrollen och eventuellt andra områden som kommunerna bestämmer.

Alla miljöförvaltningar måste följa de lagstiftningar, förordningar och föreskrifter som ingår i förvaltningens uppdrag, det är till exempel förvaltningslagen, miljöbalken, livsmedelslagen och lagen om tobak och liknande produkter. Det finns också olika myndigheter såsom Naturvårdsverket, Livsmedelsverket, Jordbruksverket, Länsstyrelsen som påverkar hur en miljöförvaltning ska jobba.

Utöver uppgifterna ovan, ska en miljöförvaltning på eget initiativ och på förekommen anledning utföra tillsyn och utöva kontroll. Förvaltningen ska också handlägga de ansökningar och anmälningar som lämnas in. Miljöförvaltningen bör också arbeta förebyggande genom rådgivning och vägledning.

I miljöförbundets fall har kommunerna därtill beslutat om en förbundsordning samt om avgifter och taxor, detta bestämmer också hur miljöförbundet ska jobba, finansieras och ta betalt.

Miljöförbundet ska, för kommunernas räkning, uppfylla sitt tillsynsuppdrag inom sina utpekade myndighetsområden, både det som kan avgiftsfinansieras och det som inte går att avgiftsfinansiera (skattefinansierat), både planerad och händelsestyrd tillsyn ingår.

Kommunerna behöver finansiera sin myndighet i tillräcklig omfattning, annars kan den inte utföra sitt lagstadgade samhällsuppdrag.

Medlemsbidraget betalar för kommunernas skyldigheter att ha en miljönämnd (Direktion) och en revision samt erbjuda grundservice och göra tillsyn och andra uppgifter som inte kan avgiftsfinansieras. Mer information finns på miljöförbundets hemsida; [Miljöförbundets uppdrag och finansiering | Söderåsens miljöförbund \(smfo.se\)](#)

1. Skattefinansierad tillsyn-/arbetstid

Grundläggande myndighetsuppgifter

Varje kommun i Sverige måste enligt lag ha en miljönämnd och ett miljökontor/miljöförvaltning.

Svenska myndigheter har förutom särskilt utpekade uppdrag dessutom krav på sig att uppfylla vissa grundläggande skyldigheter (mörkgrönt på bilden nedan).

Alla ska kunna kontakta en miljöförvaltning för att ställa frågor (miljöförbundet får många frågor), få råd och vägledning om myndighetsutövningen. Kontakten kan ske via brev, e-post och telefon. Miljöförvaltningen ska också kunna ta emot besökare. Att kontakta miljöförvaltningen för råd och

vägledning är en service som ska vara gratis. Alla har också rätt att begära ut handlingar som man vill läsa.

Handläggning av ärenden, oavsett om det rör tillsyn eller en anmälan/ansökan, ska ske rättssäkert och följa förvaltningslagen. Alla handlingar ska också hållas ordnade och det ska finnas ett arkiv.

Bastillsyn

Utöver de grundläggande uppgifterna ovan, ska en miljöförvaltning på eget initiativ och på förekommen anledning utföra tillsyn och utöva kontroll. Förvaltningen ska också handlägga de ansökningar och anmälningar som lämnas in. Miljöförvaltningen bör också arbeta förebyggande genom rådgivning och vägledning.

Miljöförbundet ska uppfylla det basala tillsynsuppdraget inom sina utpekade myndighetsområden, både det som kan avgiftsfinansieras och det som inte går att avgiftsfinansiera (skattefinansierat), både planerad och händelsestyrd tillsyn ingår.

Den basala tillsynsskyldigheten (mellangrönt på bilden) inom det skattefinansierade området kan exempelvis handla om att hantera klagomål, handlägga överklagade ärenden, åtalsanmälningar och livsmedelssanktions-avgifter. Vi lägger också tid på till exempel mäta bakgrundsstrålning, utreda livsmedelslarm, matförgiftningar, smittspårning och svara på remisser i provningsärenden, men även kontrollköp, tillsyn av rökfria miljöer.

Miljöförbundet får också många områdesspecifika frågor och väldigt mycket av myndighetens tid går till att besvara dessa och ta fram stöd- och informationsmaterial.

Därtill skattefinansierad arbetstid inom den avgiftsfinansierad tillsynen

Utöver den tid som endast får finansieras av skattemedel behöver även delar av tillsynen inom det avgiftsfinansierade området bekostas med skattemedel. Det kan finnas flera skäl till detta, här följer några exempel.

Vid planerad tillsyn/kontroll

Ofta sker det en inspektion vid tillsyn/kontroll med en efterföljande inspektionsrapport och den tiden som lagts ner i ärendet debiteras. Företagaren kan i efterhand ringa, maila och ställa frågor på rapporten, skicka in kompletterande bilder eller dokument. Om den tiden är kort eller om ärendet redan är avslutat debiterar vi inte företagaren för utan det går på skattepengar. Samtidigt vid fortsatt handläggning och då verksamhetsutövaren ska inkomma med uppgifter som ska granskas med mera, tar vi dock betalt för uppföljande kontroll/tillsyn.

Samma sak är det de gånger som vi åker ut på en oanmäld inspektion och verksamheten är stängd eller har upphört (en så kallad bom körning) och vi får åka tillbaka till kontoret och pröva en annan dag, eller om det visar sig att verksamheten upphört, det kan vi inte heller ta betalt för.

När det gäller livsmedelsklagomål får vi inte heller ta betalt förrän vi är säkra på att klagomålet är befogat trots att vi har utfört en utredning. I många klagomålsärenden och matförgiftningsärenden kan vi inte ta betalt då vi inte kan konstatera att avvikelse föreligger. Inom miljöbalkens område kan vi ta betalt om tillsynen är befogad, men ibland är det svårt att få betalt för all den tid det tagit. När det gäller alla våra företag som bör kontrolleras är det upp till miljöförbundet att upprätthålla aktuella register över dessa företag. Detta tar mycket resurser som vi inte kan debitera för.

Till vissa verksamheter krävs att man åker två inspektörer av arbetsmiljöskäl, då rollen som inspektör kan vara en väldigt utsatt. Men då går det inte att ta betalt för en dubbel avgift.

Vid handläggning av anmälningsärenden

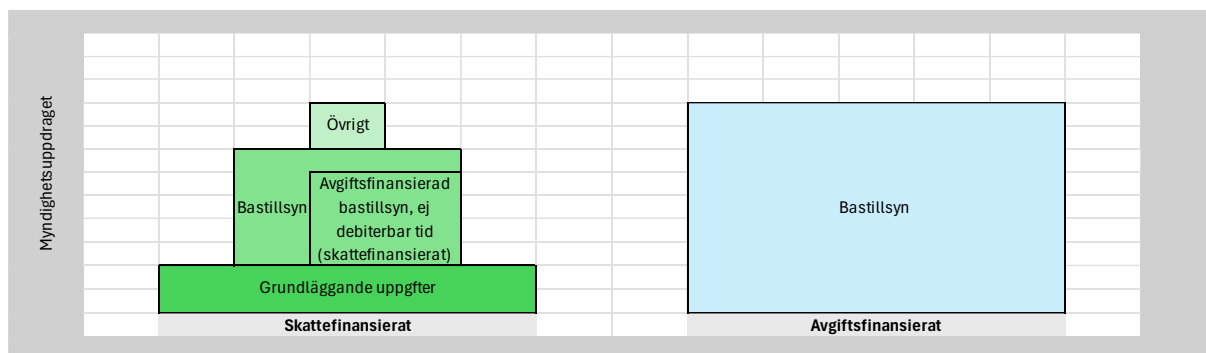
Ibland är det första som händer att ett företag tar kontakt med oss och ställer frågor såsom om den förändringen som de vill göra är anmälningspliktig. En dialog mellan förbundet och företaget med andra ord. Antingen kommer vi tillsammans fram till att åtgärden/förändringen är anmälningspliktig eller så är den inte det. En sådan dialog är att anse som rådgivning och därför skattefinansierad.

Kommer vi i resonemanget fram till att åtgärden är anmälningspliktig och vi därefter får in en anmälan så tar vi fullt ut betalt för den efterföljande handläggningen.

Övrigt

Det finns även övrig skattefinansierad tid (ljusgrönt på bilden) som läggs på olika former av tillsyn eller uppgifter. Här är en viss del av samsynen och jobba brottsförebyggande viktiga uppdrag. Det kan även handla om att arbeta förebyggande på andra sätt och till exempel delta på lots eller plan- eller byggmöten i kommunerna samt näringslivsträffar mm. Att besvara kommunala remisser skulle också kunna räknas hit.

I bilden nedan åskådliggörs fördelningen mellan det skattefinansierade uppdraget och det avgiftsfinansierade uppdraget, samt de olika bitarna inom det skattefinansierade.

2. Avgiftsfinansierad kontroll/tillsynstid

Tillsynstid, det vill säga bastillsyn som går att avgiftsfinansiera (blått i bilden), här ingår både planerad och händelsestyrd tillsyn.

Tillsynen och kontrollen ska alltid i första hand betalas av de verksamheter, företag eller privatpersoner som miljöförbundet har kontakt med. Möjligheten att kunna ta betalt varierar stort med olika förutsättningar, om tillsynen är planerad eller händelsestyrd samt om den handlar om ansökningen eller det är klagomål och tillsynstips. Mer information om avgifter och taxor finns på förbundets hemsida; [Avgifter och taxor | Söderåsens miljöförbund \(smfo.se\)](https://www.smfo.se)

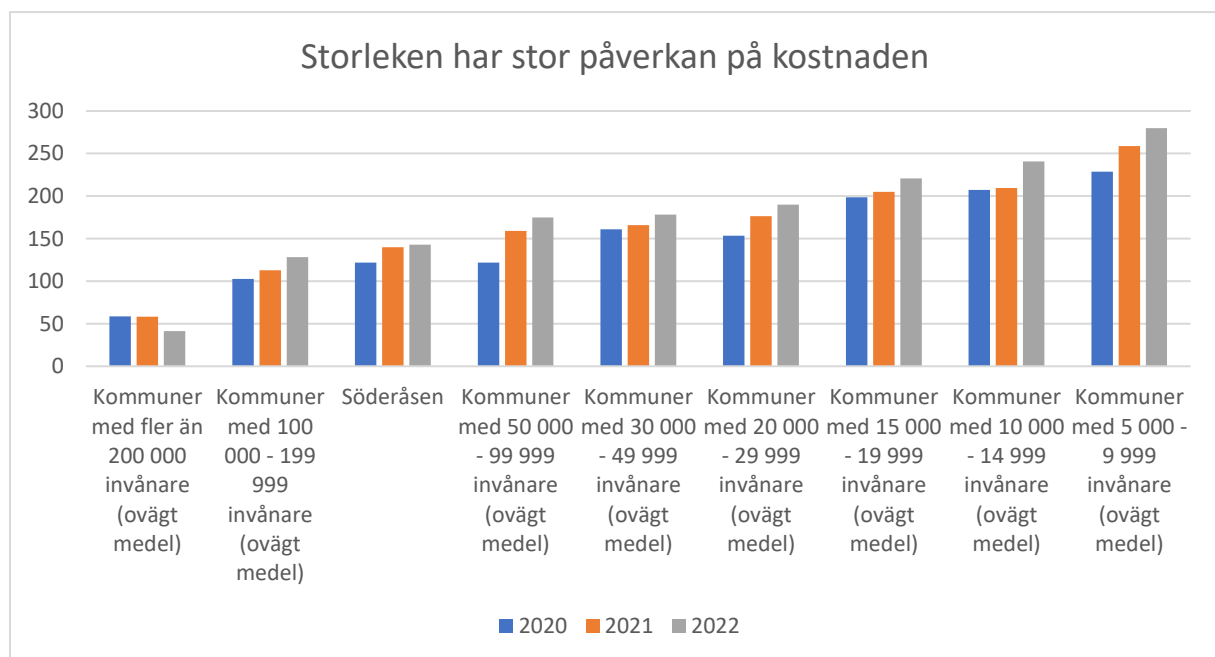
Tid som miljöförbundet inte kan ta betalt för, bekostas med skattemedel från kommunerna.

3. Medlemskommunernas kostnader jämfört med andra kommuner

I Kolada (en öppen och kostnadsfri databas som ger tillgång till drygt 6 000 nyckeltal för jämförelser och analys i kommunsektorn, källa: SCB:s Räkenskapssammandrag) finns jämförelse av den kommunala nettokostnaden för myndighetsutövningen inom miljö-, hälsoskydds- och livsmedelsområdet per kommuninvånare (nettokostnad miljö- och hälsoskydd, myndighetsutövning). Uppgifterna i bilden nedan är hämtat från Kolada förutom för miljöförbundet som inte finns redovisad som enskild organisation i Kolada. Det är istället medlemsbidraget som är lika för alla kommunerna (per invånare), som redovisas och finns i jämförelsen.

För miljöförbundet används följande nettokostnad myndighetsutövning (inom miljö-, hälsoskydd och livsmedel) för åren 2020 – 2021 – 2022 (122 kr, 130 kr och 143 kr). Detta motsvara medlemsbidraget från kommunerna reducerat med 10 kr. Dessa 10 kr redovisas på andra poster i Kolada och inte ska ingå i jämförelsen.

- Tobakstillsynen (nettokostnad alkoholtillstånd mm) - 6 kr
- Direktion (nettokostnad politisk verksamhet) - 3 kr
- Revision (nettokostnad revision) - 1 kr

Av redovisningen framgår att storleken har betydelse för möjligheten att ha låga kostnader och att små organisationer har högre kostnader än större. Samtidigt framgår det att medlemskommunernas kostnader för myndighetsutövningen är ovanligt låga, i jämförelse med andra kommuner med jämförbar storlek.

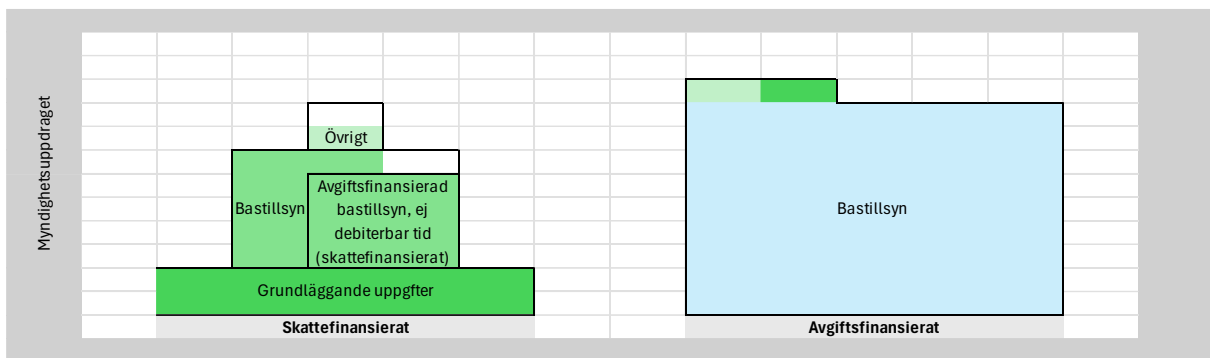
Under åren 2021 - 2022 har miljöförbundet haft ett invånarantal på ca 65 000 invånare.

Från och med år 2023, efter att Bjuv lämnar förbundet, har andelen invånare inom förbundets verksamhetsområde reducerats och omfattar nu ca 50 000 personer. Detta kan enligt redovisningen ovan, förväntas driva upp kostnaden.

4. Handlingsplan för ekonomi i balans

Som konsekvens av att Bjuv lämnat samarbete och verksamheten krympt, har miljöförbundets ekonomi kommit i obalans, då OH-kostnader ska fördelas på färre tillsynstimmar samtidigt som medlemsbidraget hålls oförändrat. Verksamheten blir underfinansierad.

Direktionen har behövt vidta kompensatoriska åtgärder och beslutat om en handlingsplan för ekonomi i balans. Handlingsplanen innebär bortprioriteringar i verksamheten inom det skattefinansierade området, vilket åskådliggörs i bilden nedan.

De frigjorda resurserna har flyttats till det avgiftsfinansierade området för att öka förbundets intäkter och få en budget i balans.

Prioriteringarna i verksamheten, har skett med målsättningen att riskerna för människors hälsa och miljö ska bli så små som möjligt. Bortprioriterade uppdrag sker så att myndigheten förhoppningsvis kompromissar så lite som möjligt med sitt lagstadgade samhällsuppdrag.

Prioriteringen ger påverkan främst inom övrig tillsyn och delvis inom bastillsynen (exempelvis övrig - remisser, brottförebyggande, exempel bas - kontrollköp, marknader och festivaler). Detta med syfte att kunna ha de grundläggande uppgifterna och lejonparten av basuppdraget opåverkat.